

Povjerenstvo za zakonodavstvo, kolektivne pregovore i zaštitu prava i

Na temelju članka 37. Poslovnika, a u vezi članka 28. Poslovnika o radu Gospodarsko-socijalnog vijeća i njegovih radnih tijela, Povjerenstvo za zakonodavstvo, kolektivne pregovore i zaštitu prava na 53. sjednici održanoj 4. siječnja 2017. godine, a na osnovi rasprave i izjašnjavanja pojedinih članova Povjerenstva, donosi sljedeće

MIŠLJENJE

1. Povjerenstvo za zakonodavstvo, kolektivne pregovore i zaštitu prava podržava Nacrt prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona.
2. Ovom mišljenju prilaže se izdvojeno mišljenje Saveza samostalnih sindikata Hrvatske, Nezavisnih hrvatskih sindikata i Matice hrvatskih sindikata.

IZDOJENO MIŠLJENJE SAVEZA SAMOSTALNIH SINDIKATA HRVATSKE, NEZAVISNIH HRVATSKIH SINDIKATA I MATICE HRVATSKIH SINDIKATA NA NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA

Članak 132. Kaznenog zakona

Člankom 132. Kaznenog zakona („Narodne novine“ br. 125/11, 144/12, 56/15, 61/15) opisano je kazneno djelo neisplate plaće.

Predlažemo da se u članku 132. brišu stavci 3. i 5. koji glase:
*„(3) Nema kaznenog djela iz stavka 1. ovog članka kada je do neisplate došlo zbog nemogućnosti raspolaganja financijskim sredstvima na računu poslodavca ili nedostatka financijskih sredstava na računu poslodavca koji nisu nastali s ciljem izbjegavanja isplate plaće.
(5) Ako počinitelj iz stavka 1. ovog članka naknadno uplati zaostale plaće može se osloboditi kazne.“*

Obrazloženje:

Člankom 56. stavak 1. Ustava Republike Hrvatske propisano je da svaki zaposleni ima pravo na zaradu kojom može osigurati sebi i obitelji slobodan i dostojan život.

Polazeći od ovakvog ustavnog uređenja plaće, a sa ciljem da se svim zaposlenim građanima Republike Hrvatske osigura isplata plaće donesen je:

- Zakon o minimalnoj plaći („Narodne novine“ 39/13),

- Uredba o načinu provedbe plaćanja doprinosa prema plaći, primicima uz plaću, odnosno mjesečnoj osnovici za obračun doprinosa temeljem radnog odnosa (Narodne novine“ br. 49/12)
- Stečajni zakon („Narodne novine“ br. 71/15) kojim je kao predstečajni razlog propisano kašnjenje duže od 30 dana s isplatom plaće koja radniku pripada prema ugovoru o radu, pravilniku o radu, kolektivnom ugovoru ili posebnom propisu odnosno prema drugom aktu kojim se uređuju obveze poslodavca prema radniku i ne uplata doprinosa i poreza prema plaći u roku od 30 dana računajući od dana kada je poslodavac bio dužan isplatiti plaću; te je kao stečajni razlog propisana neisplata tri uzastopne plaće koje radniku pripadaju prema ugovoru o radu, pravilniku o radu, kolektivnom ugovoru ili posebnom propisu odnosno prema drugom aktu kojim se uređuju obveze poslodavca prema radniku.
- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o osiguranju potraživanja radnika u slučaju stečaja poslodavca („Narodne novine“ br. 82/15) kojim je omogućena isplata do tri minimalne plaće radnicima iz sredstava Agencije za osiguranje potraživanja radnika u slučaju stečaja poslodavca.

Unatoč ovakvom zakonodavnom okviru, prema posljednjim javno objavljenim podacima Porezne uprave, na dan 23. studeni 2016. godine, u Republici Hrvatskoj, 3.041 poslodavaca nije isplatilo plaću za 9.024 radnika.

Inspektori Inspektorata rada su temeljem ovlasti koje proizlaze iz Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o osiguranju potraživanja radnika u slučaju stečaja poslodavca u periodu od mjeseca studenog 2015. godine do rujna 2016. godine izdali 21.662 rješenja o privremenoj mjeri zabrane raspolaganja novčanim sredstvima na računima poslodavaca kod banaka zbog neisplate plaće

U 2015. godini su inspektori Inspektorata rada protiv poslodavaca i odgovornih osoba poslodavaca podnijeli 72, a u razdoblju od I-IX mjeseca 2016. godine 84. kaznene prijave zbog postojanja osnovane sumnje u počinjenje kaznenog djela iz članka 132. Kaznenog zakona („Narodne novine“ broj 125/11, 144/12, 56/15 i 61/15 - Ispravak, dalje u tekstu: KZ), tj. zbog neisplate dijela ili cijele plaće.

DORH je od početka uvođenja tog kaznenog djela podizao optužnice u svim slučajevima kad se radnici nisu mogli naplatiti od svojih poslodavaca, ali sudska praksa je pokazala da sudovi presuđuju u korist radnika samo ako nedvojbeno utvrde namjeru neplaćanja. Tako primjerice sve tvrtke koje imaju račune pod blokadom ili nemaju dovoljno novčanih sredstava nisu bile osuđene za neisplatu plaća.

U Izvješću Državnog odvjetništva RH za 2014. godinu navodi da je Državno odvjetništvo ponijelo 211 kaznenih prijava zbog postojanja osnovane sumnje u počinjenje kaznenog djela opisanog u članku 132., a za 108 prijava je doneseno rješenje o odbačaju, a odnosu na kazneno djelo neisplate plaće iz članka 132. Kaznenog zakona oduzeto je imovinske koristi u iznosu od 622.585,00 kuna. Upravo ovi podaci pokazuju da odredba članka 132. Kaznenog zakona nije postigla svoju svrhu upravo iz razloga koji su sadržani u stavku 3. i 5., a što u svom Izvješću za 2014. godinu navodi i DORH (str. 52.).

U Izvješću za 2015. godinu Državno odvjetništvo navodi da „u odnosu na 244 prijavljene osobe doneseno je rješenje o odbačaju, od toga 179 zbog kaznenog djela neisplate plaća iz članka 132. Kaznenog zakona. Naime, iako je u odnosu na 2014. zabilježeno povećanje broja prijava za kaznena djela neisplate plaća iz članka 132.

Kaznenog zakona od 74% s obzirom da je zakonodavac u stavku 3. članka 132. Kaznenog zakona propisao da se ne radi o navedenom kaznenom djelu ukoliko je neisplata plaća posljedica objektivne nemogućnosti raspolaganja financijskim sredstvima na računu poslodavca ili zbog nedostatka financijskih sredstava na računu poslodavaca koji nisu nastali s ciljem izbjegavanja isplate plaće, upravo je to prevladavajući razlog za odbacivanje navedenog broja zaprimljenih prijava, koje su, neovisno i bez poznavanja navedenih okolnosti, podnosile uglavnom oštećene fizičke osobe. Za napomenuti je, naime, kako je od stupanja na snagu novog Kaznenog zakona, odnosno od 1. siječnja 2013., većina kaznenih prijava podnesena po oštećenima, fizičkim osobama, a tek manji broj po ovlaštenim tijelima.“(završen citat – str. 64.)

Članak 129. Kaznenog zakona

U važećem Kaznenom zakonu u Glavi XI. Kaznena djela protiv ljudskih prava i temeljnih sloboda propisano je, između ostalog, i kazneno djelo kojim se kažnjava povreda prava na udruživanje (članak 129.). Navedenim odredbama propisano je da će se kaznom zatvora do jedne godine kazniti onaj tko uskrati ili ograniči pravo na osnivanje političkih stranaka, sindikata ili drugih udruga, uključivanje u njih ili istupanje iz njih koje je u skladu sa zakonom.

Držimo da opis ovog kaznenog djela treba proširiti i na sprječavanje djelovanja sindikata, jer je smisao udruživanja u sindikate upravo djelovanje i to kolektivno djelovanje. Na način kako je to sada propisano, kažnjivo je samo sprječavanje osnivanja sindikata ili učlanjenje ili iščlanjenje iz sindikata, ali kad se sindikat jednom osnuje i kada se članovi učlane onda nema nikakve sankcije za onoga tko bi sindikatu i udruženim članovima uskraćivao djelovanje, ograničavao ih ili sprječavao u njihovom djelovanju. Na taj način narušava se pravo i sloboda organiziranja i udruživanja u sindikate.

Hrvatska je ratificirala Konvencije Međunarodne organizacije rada broj 87 i 98 i na taj način se obvezala poduzimati sve potrebne mjere kako bi radnicima osigurala slobodno ostvarivanje prava na udruživanje. Konvencija broj 98 jasno utvrđuje da sindikat ima pravo na potpunu slobodnu i pravo djelovanja i upravljanja, a ta autonomija ne može biti ograničena ili onemogućena postupcima druge strane, kojim bi se to pravo priječilo, što se u praksi često događa.

Argumentacija kako je tražena inkriminacija pokrivena prekršajima iz Zakona o radu nije osnovana, jer Zakon o radu sankcionira nadzor nad utemeljenjem i djelovanjem sindikata, a to nije isto što i uskraćivanje, ograničavanje i sprječavanje djelovanja sindikata. Također, čini se nelogičnim da se pruža zaštita u slučaju sprječavanja osnivanja sindikata, a ne i u slučaju sprječavanja njegova djelovanja, a ovo potonje ima potpuno istu posljedicu. Svrha osnivanja sindikata jest njegovo djelovanje, a ne sam čin osnivanja radi osnivanja. Tek svojim djelovanjem sindikat ispunjava punu funkciju i razlog svojeg postojanja te je logično, ako je kazneno djelo sprječavanje osnivanja sindikata, kako je i sprječavanje slobode djelovanja sindikata također kazneno djelo.

Obzirom na sve navedeno, može se zaključiti kako se bez zaštite prava u punom opsegu teško može očekivati njegova provedba, pa predlažemo da se zaštita

produži i na povredu prava na slobodno djelovanje sindikata, a ne samo na udruživanje.

Slijedom navedenog, predlažemo da se članak 129. Kaznenog zakona (Povreda prava na udruživanje) dopuniti tako da isti glasi:

„Tko uskrati ili ograniči pravo na osnivanje političkih stranaka, sindikata ili drugih udruga, uključivanje u njih ili istupanje iz njih, kao i njihovo djelovanje koje je u skladu sa zakonom, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.“

Koordinatorica Povjerenstva

Karolina Ivanković, v. r.